

دلایل عدم فرهنگ مطالعه در بین مردم/ اقدامات ویتربنی هیچ تأثیری در فرهنگ مطالعه نگذاشته اند

یک محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی گفت: معضل عدم فرهنگ مطالعه در جامعه ما، در مرتبه اول سر در ضعف کلان فرهنگی دارد که تمامی توش و توان خود را بر فعالیتهای ویتربنی قرار داده است ...

یک محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی گفت: معضل عدم فرهنگ مطالعه در جامعه ما، در مرتبه اول سر در ضعف کلان فرهنگی دارد که تمامی توش و توان خود را بر فعالیتهای ویتربنی قرار داده است که تجربه دهه های اخیر ثابت نموده که هیچ یک از این اقدامات تأثیری در گسترش مطالعه و کتابخوانی و لاجرم افزایش شمارگان کتاب در کشور نداشته است.

دکتر محمد بقایی ماکان، نویسنده و پژوهشگر مسائل فرهنگی، در گفتگو با خبرنگار مهر، در مورد اینکه چرا با وجود سفارش اکید دین اسلام بر دانش و دانستن، مطالعه کردن را به صورت فرهنگ در نیاورده ایم و متوسط مطالعه مردم در جامعه ما کم است، گفت: مسئله عدم علاقه جامعه ایرانی در دهه های اخیر که شاهد بارز آن در تقلیل شدید شمارگان کتاب تا حد 500 نسخه، هستیم؛ دلیل روشنی است در این خصوص که سر در عوامل گوناگونی دارد که به نظر می رسد مهمترین آن مشغله ذهنی اهل مطالعه است.

وی افزود: به این معنی که اذهان فاقد تمرکز به طور طبیعی نمی توانند گرایشی به مطالعه داشته باشند. از همین روست که می بینیم در همین ایام، نه تنها میزان مطالعه و توجه به کتاب و کتابخوانی بسیار تقلیل یافته بلکه آثار تحلیلی و پژوهشی، درخور تأملی هم منتشر نمی شود یا به ندرت پدید می آید و در صورت نشر آثاری از این دست آن مایه و محتوای درخور توجه تحقیقات گذشته را ندارد.

این محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی در ادامه گفت: طبیعی است که چنین معضلی در مرتبه اول سر در ضعف کلان فرهنگی دارد که تمامی توش و توان خود را بر فعالیتهای ویتربنی مانند هفته کتاب، اهدای بن کتاب، تشکیل مراسم با عنوان کتاب سال، کتاب ماه، کتاب فصل و کتاب هفته قرار داده است.

این نویسنده و مترجم تصریح کرد: تجربه دهه های اخیر ثابت نموده که هیچ یک از این اقدامات تأثیری در گسترش مطالعه و کتابخوانی و لاجرم افزایش شمارگان کتاب در کشور نداشته است. در اینجا لازم به ذکر است که جامعه ایرانی اصولاً به دلیل شواهد تاریخی که جزو نخستین جوامعی است که در آن کتابخانه های بزرگ شکل گرفته، علاقه به مطالعه و کتابخوانی به طور ذاتی در او وجود دارد؛ منتها اگر جامعه را به یک شخص تشبیه کنیم هر شخصی در پی مطلوب خویش است. به نظر می رسد که چنین شخصی در جامعه ما و حوزه کتاب، مقصود مورد نظر خود را به دست نمی آورد تا به اشتیاق به سمت آن کشیده شود.

بقایی ماکان یادآور شد: این مسئله بدان علت است که اهل مطالعه دریافته اند که کتابهای منتشر شده از صافی چنان شداد و غلاضی می گذرد که موجب دلزدگی اهل مطالعه می شود. به نظر می رسد مهمترین عامل در قضایایی از این دست در مدیریت بخش کتاب وجود دارد که رهایی از آن نیاز به بازنگری توأم با تسامح در این کار دارد.

این محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی در مورد اینکه چگونه می توان فرهنگ مطالعه را وارد سبک زندگی افراد جامعه کرد، گفت: طبیعی است که وقتی چنین عاملی یعنی مطالعه و علاقه مندی به کتاب در جامعه ای تقلیل یابد و به طوری که به مسئله ای دهشت انگیز تبدیل می شود در همه زمینه ها تأثیر نامطلوبی می گذارد. به این معنا که دیدگاه ها را محدود می سازد و هر جامعه ای به طور طبیعی با دیدگاه محدود، از تأملات دقیق از سطوح پایین گرفته تا بالا، باز می ماند.